

Zakonom o rokovima za izmirenje novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama se uređuju rokovi izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama između javnog sektora i privrednih subjekata, odnosno između privrednih subjekata, a u cilju sprečavanja neizmirenja novčanih obaveza u roku. Izuzetno, odredbe Zakona ne primenjuju se na privredne subjekte nad kojima je otvoren postupak stečaja, u komercijalnim transakcijama u kojima su ovi privredni subjekti dužnici. Ukazujemo na osnovne odredbe Zakona.

Rokovi izmirenja novčanih obaveza između privrednih subjekata

Prema odredbama člana 3. Zakona, ugovorom između privrednih subjekata ne može se predvideti rok za izmirenje novčanih obaveza duži od 60 dana. Izuzetno, ako ugovorom između privrednih subjekata nije ugovoren rok za izmirenje novčanih obaveza ili ukoliko ne postoji pisani ugovor, ili ukoliko je ugovoren duži rok od 60 dana, dužnik je dužan da bez prethodne opomene izmiri novčanu obavezu u roku od najkasnije 60 dana.

Rok za izmirenje novčanih obaveza počinje da teče prvog narednog dana:

- 1) od dana kada je dužnik primio fakturu, odnosno drugi zahtev za plaćanje od poverioca koji je ispunio svoju ugovorenu obavezu; ili
- 2) od dana kada je poverilac ispunio svoju obavezu, ukoliko nije moguće utvrditi dan prijema fakture ili drugog odgovarajućeg zahteva za isplatu, ili ako je dužnik primio fakturu ili drugi odgovarajući zahtev za isplatu pre nego što je poverilac ispunio svoju ugovorenu obavezu; ili
- 3) od dana isteka roka za pregled predmeta obaveze, ako je ugovorom ili zakonom predviđen određeni rok za takav pregled, a dužnik je primio fakturu ili drugi odgovarajući zahtev za isplatu pre isteka tog roka, u skladu sa ugovorom; rok za pregled predmeta obaveza ne može biti duži od 30 dana od dana prijema robe ili izvršene usluge, izuzev ako je u izuzetno opravdanim slučajevima ugovoren duži rok.

Izuzetno, ugovorom između privrednih subjekata može se predvideti duži rok od 60 dana:

- ukoliko ugovorene obaveze zahtevaju isplatu u ratama za isporučenu robu, odnosno pružene usluge, ali taj rok ne može da bude duži od 90 dana;
- uz obavezu da dužnik, odnosno primalac isporučenih dobara, odnosno pruženih usluga, obezbedi plaćanje u ugovorenom roku predajom poveriocu bankarske garancije koja sadrži klauzule: „neopoziva“, „bezuslovna“, „naplativa na prvi poziv bez prigovora“ ili avalirane menice od strane banke kao oblik obezbeđenja za naplatu duga.

Rokovi izmirenja novčanih obaveza između javnog sektora i privrednih subjekata

Članom 4. Zakona predviđen je rok za izmirenje novčanih obaveza između javnog sektora i privrednih subjekata. Prema tim odredbama, ugovorom između javnog sektora i privrednih subjekata ne može se predvideti rok za izmirenje novčanih obaveza duži od 45 dana, u slučaju kada je u tom ugovornom odnosu javni sektor dužnik. Izuzetno, ugovorom između javnog sektora i privrednih subjekata može se predvideti rok za izmirenje novčanih obaveza do 90 dana u slučaju kada je dužnik Republički fond za zdravstveno osiguranje, odnosno korisnik sredstava

Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje u smislu zakona kojim se uređuje budžetski sistem.

U ugovornom odnosu javnog sektora i privrednih subjekata, rok za izmirenje novčanih obaveza ne može biti duži od 60 dana, u slučaju kada je dužnik u tom ugovornom odnosu privredni subjekt. Ako ovim ugovorom nije ugovoren rok za izmirenje novčanih obaveza, dužnik je dužan, bez prethodne opomene, da izmiri novčanu obavezu u roku do 60 dana. Rok za izmirenje novčane obaveze počinje da teče od dana propisanog za privredne subjekte.

Naknada za kašnjenje

Članom 5. Zakona propisano je pravo poverioca na naknadu za neisplaćenu novčanu obavezu u roku. Ako dužnik kasni s plaćanjem, poverilac ima pravo da bez prethodnog upozorenja od dužnika zahteva naknadu za kašnjenje u ispunjavanju novčane obaveze u iznosu od 20.000 dinara. Pravo na naknadu za kašnjenje u ispunjavanju novčanih obaveza u roku, ne isključuje pravo na naknadu troškova koje poverilac ima pravo da potražuje na osnovu ugovora ili drugih propisa. Naknada za neisplaćene novčane obaveze u roku ne obuhvata troškove izvršenja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršni postupak. Ovo pravo poverioca prestaje da važi u roku od tri godine od dana isteka roka dospelosti novčane obaveze.

Prema odredbama Zakona, na novčane obaveze koje nisu izmirene u rokovima utvrđenim odredbama Zakona, obračunava se i plaća kamata u visini utvrđenoj zakonom kojim se uređuje zatezna kamata, a pravo na kamatu ima poverilac pod uslovom da je ispunio sve ugovorene obaveze. Ukoliko je dužnik delimično izmirio novčane obaveze u propisanim rokovima, kamata se obračunava i plaća samo na neizmireni deo novčanih obaveza.

Kaznene odredbe

Članom 12. Zakona propisane su kaznene odredbe, odnosno prekršajne kazne koje se mogu izreći u slučaju kršenja, odnosno nepoštovanja odredbi Zakona.

Privredni subjekt, odnosno subjekt javnog sektora koji ne izmiri novčane obaveze u rokovima utvrđenim Zakonom, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom u visini:

- od 10.000 do 500.000 dinara preduzetnik,
- od 100.000 do 2.000.000 dinara privredni subjekt, odnosno subjekt javnog sektora.

Novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u javnom sektoru, ukoliko subjekt javnog sektora kojim rukovodi ne izmiri novčane obaveze u rokovima utvrđenim Zakonom, kao i zastupnik privrednog društva i ostalih pravnih lica osnovanih u skladu s posebnim zakonom.

Primena Zakona

Odredbe Zakona primenjuju se na ugovorne odnose u komercijalnim transakcijama koji su zaključeni od 31. marta 2013. godine, a takođe i na komercijalne transakcije čija realizacija nije započeta do 31. marta 2013. godine, a koje proističu iz ugovornog odnosa zaključenog pre 31.

marta 2013. godine.

Realizacija komercijalne transakcije nije započeta ukoliko nije izvršena isporuka dobara, niti je pružana ugovorena usluga, ali se odredbe ovih ugovora moraju uskladiti sa odredbama Zakona najkasnije do 31. marta 2013. godine. Takođe, odredbe Zakona ne primenjuju se do 1. januara 2014. godine, na privredne subjekte koji su u postupku restrukturiranja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje restrukturiranje, u komercijalnim transakcijama u kojima su ovi privredni subjekti dužnici.

Na Republički fond za zdravstveno osiguranje, odnosno korisnika sredstava Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje u smislu zakona kojim se uređuje budžetski sistem ne primenjuju se do 1. januara 2015. godine odredbe člana 4. stav 2. ovog zakona („Izuzetno od stava 1. ovog člana, ugovorom između javnog sektora i privrednih subjekata može se predvideti rok za izmirenje novčanih obaveza do 90 dana u slučaju kada je dužnik Republički fond za zdravstveno osiguranje, odnosno korisnik sredstava Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje u smislu zakona kojim se uređuje budžetski sistem.“).

Za ove subjekte javnog sektora uvodi se postepeno skraćivanje roka za izmirenje novčanih obaveza u ugovornom odnosu s privrednim subjektima, a u slučaju kada su subjekti javnog sektora dužnici. Rokovi koji će se primenjivati na te subjekte do potpune primene odredbe člana 4. stav 2. Zakona su sledeći:

- 1) od 31. marta 2013. godine do 31. decembra 2013. godine – rok za izmirenje novčanih obaveza ne može biti duži od 150 dana;
- 2) od 1. januara 2014. godine do 31. decembra 2014. godine – rok za izmirenje novčanih obaveza ne može biti duži od 120 dana;
- 3) od 1. januara 2015. godine u potpunosti se primenjuje odredba člana 4. stav 2. ovog zakona.

Izvor:

[Preduzetnički servis](#)